

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külös-monostortúra 221. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelik Alajonál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogelnél (Wollzeile 9. sz.).

Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsgasse Nr. 60.)

Nyilttári orikkok sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, n. m.

kedden, csütörtökn és szombaton délbén.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

julius—decemberi folyamára.

Egy évre 12 forint o. ért.

Félre 6 „ „ „

Évnegyedre 3 „ „ „

Egy órá 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, június 19. 1868.

(D.) A mai napon tartott gyűlés reánk, az erdélyi részek lakóira nézve, sok részben érdekes volt, s bizonyítékul szolgál az országgyűlés többségének irányunkbani pártkülönbség nélküli rokonszenve s méltányossága iránt.

A miniszterium a só árának egyformasítására törekedvén, s ezen nézetet a pénzemberei közül többen is osztván, sőt, a mint emlékeztetünk, ez eszmének Pest városa egy memorandumban is kifejezést adván, az volt célba véve, hogy kedvezményi só ne legyen, a só ára legyen mindenütt 5 frt s szabad kereskedés.

Ez eszme igen praedjudicált volna Erdélynek, mely a közlekedés hiányában nehezen jut pénzhez, míg más részből a legtöbb sőt ő termeli, s épp azért, mert sőt termel, egyéb productióban szegényebb, míg más részből marhatenyésztő országrész lévén, több sőt kénytelen fogyasztani, mint az ország azon részei melyek az agriculturára támaszkodnak inkább.

Midőn a só árának egyenlősítési eszméje fölmerült, részéről megtettem ez ellenében észrevételemet a „P. Napló”-ban, s fölfejtettem azt is, hogy az erdélyi só nemcsak felebb nem emelhető, de annál inkább a mostaninál is alább szállítandó, mert 1848-ról egy törvényünk is van, a XI-dik t.-cz., mely, habár megerősítve nincs, de mint az ország közvéleménye, tekintet érdemel, melyben kimondatik, hogy a só ára felebb nem emelhetik. Ennek alapján mi azt vártuk s azt követeltük, hogy a só ára az 1848-diki állapotról visszahelyeztetné.

Ezen eszme mellett az erdélyi képviselők legnagyobb része teljes buzgalommal is küzdött, a mint e tárgy az osztályokban s központi-bizottmányokban szönyegre került.

A központi-bizottmány el is ismerte, hogy az 1848-ki törvényhozás közvéleményét tekintetbe kell venni; de miután a pénz most értékesebb, 4 frtban állapodott meg.

Ezen összegnek nem volt alapja, s a központi-bizottmány logikája erőszakolt volt, mely, ha a pénzérték különbözőségének eszméjét elfogadnók is, a mit mi tagadtunk, akkor is a napi legnagyobb agioval az 1848 előtti só-ár, mostani 3 frt 86—89 krnak felelt volna meg.

Mi erdélyiek e felfogás ellen pedig többséggel óvakodtunk, s azt fogadtuk el, hogy csak a pénz nem közti különbözőség vétessék tekintetbe s a só ára állítsassék meg 3 frt 41 krban, mely összeg a 3 frt 15 kr conv. pénznek megfelel.

Ez volt megállapodásunk a mi mellett küzdeni kívántunk, azonban a nagyobb országos pártok kitűnőségeivel e tárgyban értekezve, ők e nagy különbözőség a pénz akkori s mostani értéke közti különbség mellett politikai szempontból is károsnak vélték, s kívánták tőlünk annak tekintetbe vételét, hogy most a pénz más értéknél fogva a só előállításának költségei is mások, s így a pénz különböző értékét nem ignorálhatjuk.

Végre hosszas vita után megállapodtunk azon, hogy a 48-iki ár, a pénzérték különböző tekintetbevételével állítsassék meg, s e részben egy, a pénzértéket jelenleg megszabó agionál alantibb általánban, azaz: 3 frt 80 krban állapodtunk meg, s az egyetértés kedvéért mindnyájan, erdélyi képviselőkül, ebben megegyeztünk, miután a pártok kitűnőbb embereinek is ez esetben támogatását megnyertük, míg más esetben leszavaztak volna.

Idősb gr. Teleki Domokos ő mlga lön megbízva az indítvány megtételével, kinek e tárgybani fáradozásai által jelentékeny érdemei vannak.

Az eredmény az utolsó percekig kétes volt, mert a só árának egyformasítása mellett igen sokan buzogtak.

A központi-bizottmány előadója, Kerkápolyi, meg is küzdött a 4 frt mellett, s a expedienst, mert említett „Észrevételeiben”, azaz: rendentasításában engem, saját szavai szerint, mint „Igazgató tagot” is megtámad. Am legyen! Legalább így az ő általa nyújtott köpenybe burkolva, azaz: mint az erdélyi országos muzeum igazgató tagja — nem pedig mint segéd — tehetem közzé e méltányos védiratot. Halljuk tehát mint védi az ő segédet Pávai Elek, az igazgató tag.

Országgyűlés el van ismerve, hogy Brassai, mihelyt valaki bár minő tudományról mer írni vagy disserálni, addig nem érzi jól magát, míg azon egyén ellen legalább a napisajtóban polemikát nem indít. Mondják, hogy ezen polemizáló viselkedés életének fő eleme, s hogy egészségre fenntartása mulhatatlan kellei közé tartozik. Lehet! én nem vitatom. De másfelől körülbelül az is el van ismerve, hogy azon 30 s néhány év alatt, mióta folytonosan polemizál, soha és sehol még egyetlen egyszer sem győzött állításával, hanem ellenfeleitől bár ki lett legyen is az, mindig és mindenütt, hol kimélve, hol kimélytelenül, előbb hátrább megveretett.

És ez nagyon természetes is, mert volt idő, még pedig nagyon régen és nem Chinában, hanem Európában, például: Plinius idejében vagy még a középkorban is, midőn minden tudományok széke csak annyiból állott, mennyit egy genialis fő könnyen elbirhatott. Ez időben igen is volt értelme az universalis tudósoknak; de ma, midőn csak egyetlen tudomány, vagy éppen csak egyes ágának is a jelen kor állásához mért kimerítése egy egész élet fáradozásait vesz igénybe; csak mosoly tárgyává teszi ki magát az, ki mindent tudónak kíván tekintetni.

Brassai szélitbe bírálat zenét, mathesist, nyelvészetet és ki tudná elmondani még mennyi mindent; ír könyvet philosophiáról, számtanról és franczia nyelvről; de a magyarországi tudósok azt állítják, miként nehezen hiszik, hogy valaha valaki a Brassai könyveiből philosophus, mathematicus, vagy éppen „francia nyelvemester” válhatott volna. Én mindezekhez nem értvén, hiszem a dolgot úgy, a hogy azt nekem Pesten, Pozsonyban és

pénzügyminiszter úr is, habár nem ellenezte azt, hogy másképp legyen a határozat, igyekezett a központi-bizottmány véleményének adni az előnyt; azonban a ház többsége fontolóra vévén azon okokat, melyek a házban is, de még bővebben az osztályokban és a házon kívül, kivált az erdélyiek által felhozattak, szavazata által a kérdést az erdélyiek megállapodása szerint döntötte el, mellettünk szavazván az összes baloldal, a jobboldalnak vezére és m. e. 3/4-ed része, a miért mi erdélyiekül a többségnek méltó köszönettel tartozunk.

Julius 1-én kezdve olcsóbb sóval szözzük kenyerünket, s e mellett örvendhetünk azon elvi vívmánynak is, hogy az 1848-iki állapot restitultatott.

Hibaigazítás. Lapunk 74-dik számában az Erdély fővasútvonaláról irt cikkben Toqueville helyett: Joqueville sajtóhiba csúszott be, mit ezennel kiigazítunk.

Kolozsvár, június 25. 1868.

A szabadabb pálinka áruhatási joggyakorlat elárverezése a hirdetmények értelmében ment végbe városunkban e hét első napjaiban, s a város összes lakóinak figyelmét ébresztette fel, a mennyiben a szakbizottmány által tervezett, a község s a m. kormány által jóváhagyott újabb rendszer életbéléptetéséről volt szó, a nyomasztó egyedárusági joggyakorlattal szemben. A pálinka- és szeszárulás polgári jog vala, de megehezült viszonyainkban a városnak engedtetett át, hogy általa tetemes jóvedelmi forrást nyitván a városnak, a felette terhes községi rovatok alatti fizetni szokott adó-mennyisége kevesbítették. A város e jogot rendszerint egynek adta ki bérbe, s a bérő kénye kedve szerint szabta meg a szeszitalok árát, mint panaszoltatott, kevesebb fokú pálinkát és szeszt méretett drága áron, a szabad concurrentiát megfojtotta, sok ember kezéből kivette a kenyérgerekes módját, s oly nyomást gyakorolt a népre, hogy az albérlők vagy korcsmárlók egy-egy veder után fizetni szokott néhány krajczár nagyon silány alamizsnának tűnt fel.

Az általános panaszok néhány jellemes polgárt gondolkozásra ösztönöztek s ennek eredménye volt: igyekeztek a rólunk el nem bízhatók, de nyomasztó terhet kevésbé nyomasztóvá tenni, nyissunk utat, hogy a pálinka- és szeszárulási joggya-

korlatának használatában sokan élvezzenek egy kis hasznát, s nyerjen a fogyasztó közönség a szabad concurrentia mellett olcsóbb pénzen, jobb és egészségesebb italt, föltéve azt, hogy a város jóvédelme ez által ne csökkenjen. Ez elvtől vezérelve nyújtá be a közönség előtt ismert javaslatát a szakosztály, ez elfogadtatott a közgyűlés, meg erősítettet a m. kormány által.

Elhatározottat kísérletet tenni, lehet-e az elavult intézménnyel törni, s helyébe újabb és jobbat behozni, és ime a siker koronázta a tervezett javaslat életrevalóságát.

Az árverés első napján, f. hó 22-kén két ofert adatott be az első, és két ofert a második vagy egyedárusági bérlet tervezetére, melynek bírálatára másnap a közgyűlés egybegyűlt. Minthogy pedig szóbeli árverezés nem történt s az ofertet benyújtottak közül az egyik, a város kebelében fekvő birtokban nem adhatta a biztosítékot, a szóval történendő árverezésre a jövő nap tűzetett ki, s az árverés befejeztével, a közgyűlés, 6 órakor este gyűlt össze. Beadván az árverezési bizottmány jelentését, mely szerint a legtöbbet ígérő 35,050 frt tehát 37 frt 50 krral ajánlott többet a régi rendszer szerint kapott összegnél, felbontott az ofert is, mely 35,300 s néhány frtot ígért a jog gyakorlataért. El volt hát érve a czél, sőt többletet nyert a város, és semmi kétség sem merült fel, hogy le ne tüssessék a legtöbbet ígérőnek, De az árverés utolsó percében éris alma gyanánt röptetett egy az árverési bizottmányhoz küldött, de a tanács és közgyűléshez szóló levél Zs. E.-től, mely az egyedáruság fenntartása esetében nagyobb összeget tett kiállításba, s heves vitára adott alkalmat. — Végre Hájós János, id. Hintz György, Finály Henrik, Tauffer Ferenc s több képviselő urak hatalmas felszólalására, a következőképpen fogva, nagy szótöbbség által döntetett el: hogy, miután az árverés és ofert által a pálinka és szesz árulhatási joggyakorlataért, az új tervezet szerint, nem kevesebb, de több jön be, tüssessék le a legtöbbet ígérőnek, a mi meg is történt.

A kihirdetés és árverésnél felmerült hiány és hibákon okuljanak a város atyái, hogy jövőben kiküldtessenek.

Ha országgyűlés hirdeti az árverés napja s ez által az árverezni kívánók ide szállítatnak, ne zárják ki őket az által, hogy helyt fekvő biztosíték hiányában bocsá ne szóljanak. Mások pedig, ha hason dologban új és régi rendszer szerinti kísérletek történnek, intézzük úgy, hogy miud-kettőre legyen meg egyszerre az élőszóvali árve-

meghatározásuk csaknem játékkal határos. Mindennek dacára a hogy jeles honi tudósunk, gróf Lázár Kálmán muzeumunk madártermébe tavaly belépett, rögtön felismerte, hogy intézetünk nagy pártolója Velics Károly úr által ajándékozott számos madarak közül még a Falco Eleonore sinez jól determinálva, hanem e ritka solymot a közönséges Falco subbutoo nevével jelezte Hermann úr. Hátha még apróra vennők az egész állat-gyűjteményt, mennyi hibát lehetne felfedezni!

Brassainak „tudni kellene” továbbá, hogyha valakire a tudós ornithologus czimet rá kívánjuk tukmálni, nem elég, hogy az illető egy madár csontvázát jól-rosszul praeparálni tudja, vagy annak vonulását vizsgálja, hanem szükséges, hogy az anatomia és physiologia egész tanát legalább is annyira érte, mennyit azokból egy orvos tud. Már pedig megenged Brassai úr, ha merem állítani, hogy tudós Hermann-ja nem sokkal ért többet e két tanhoz, mint a hajdu a barangutéshez. Mert a boncz- és élettant nem lehet a miskolci gymnasiumban megtanulni, hanem egyetemre kell menni, hogy ott az orvosokhoz hasonlóan legalább két éven át szorgalmasan foglalkozzék e tudományokkal, és az ezek megértésére szükséges mellék-tanokkal. Ez állításomat bizonyára még a laicus is helyeselni fogja, jól tudván, hogy a privatusnak vagy egy gymnasiumnak nem igen szokott anyyi módja lenni, hogy azon sok nélkülözhetetlen segédeszközt megszerezhesse, melyek az anatomia és physiologia elsajátítására mulhatatlanul szükségesek. Gondolom tehát, Brassai úr csak gúnyolódott, midőn e lapok olvasóinak muzeumunk madár-tömjét mint „a magyarhoni ornithologia nagy jártasságu tudósát” mutatta be. Gúnyolódni nem illik!

Még nagyobb, sőt mondhatni hasonlíthatatlanul több ismeretet és tudományt igényel, hogy valaki a zoologus nevet (melylyel magát Hermann úr czimeztetni szeretné) kiérdemelhesse. Ugyanis az egyetemes állattan, talán a világ minden tanai között legterjedelmesebb. A gerinces állatoktól le

TÁRCZA.

Válasz Brassainak.*

(Lásd a „K. K.” 72. sz. jun. 20.)

Ki figyelemmel olvasta három napig tartó körutam leírását, észrevette, hogy abban még szóba se hoztam Brassait; annál kevésbé sértettem valaha meg, sőt egész életemben egy vakarinást sem irtam ellene, mindig megkíméltem. Hej! pedig sokszor lehetett volna alkalom beleakadni. Például: csak tavaly is, midőn muzeumunk madártömjéje, Hermann Ottó úr, a „Magyar Polgár”-ban ama ellenem irt ismeretes silány pasquiltust (mert gúnyiratnál egyébnek azt cizmezni nem lehet) közzétette, Brassai saját maga vállotta meg nekem, hogy tulajdon beleegyezésével iratott azon cikk. De én azért mégis elhallgattam. Mindennek dacára kimagyarázhatatlan kötekedő természeténél fogva meg nem állhat, hogy végre is belém ne kössön, s irta most a „K. K.” 72. számában megjelent „észrevételeit.” Pedig meggondolhatta volna, hogy jelen időben a sajtószabadság fényes korszakában fogadottan prókátornak hogy dukál, és szokás fizetni; csak magának tulajdonítsa hát, ha az igazat — bár gyöngéden, s igazgatói ideiglenes tekintélyének lehető megkímélése mellett — kénytelen vagyok neki is szemé közé mondani!

Átlátom, jelen helyzetem nagyon kényes, lévén ugyanis Brassai az erdélyi muzeum őre, én pedig segédje — tehát alárendeltje. De szerencsémre ő maga nyújtott számomra egy hatalmas

* Személyes kérdésben sem a parlamentben, sem a hírlapi téren a szót megtagadni nem lehet, bárha sajnálunk is, hogy Pávai úr azon nézete, melyet körutja leírásában egy a muzeum-egyletet érdeklő elvi kérdésként hozott fel, a felelősek rendén ily több oldalra vágó személyes kérdéseket idézett elő. Egyszeresim a muzeum-egylet ügymenetét érdeklő kiserő közönség előtt nyilvánítjuk azt a hitünket, hogy ily eszerű személyes viszály mi részben sem esik a versengő felek által vezetett egyetünk rovására.

Szerk.

rés, úgy nem jövednek azon kellemetlen helyzetbe az esküdt polgárok, hogy vagy következtelenek legyenek határozataikhoz, ha azok ellenében kecsesgető előnyök mutatkoznak a város számára, vagy ennek hátrányára szavazzanak.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése június 22-én.

Fülvétetik a napirend, t. i. a dohányjövédék iránti t. javaslat feletti általános vita folytatása.

Bezeneczei László igen röviden csak azt jelenti ki, hogy ezen tárgynál, mint minden adó-nemeknél, azon passust kell említenie, miszerint ezt a költségvetés után kellett volna tárgyalni, és csak miután tudva lett volna a költségvetés: elővenni mindenféle adó-nemeket. Végül egyszerűen kijelenti, hogy a 7-ik osztály véleményét pártolja.

Bethlen Farkas gr. hosszabb indokolás után a következő javaslatot nyújtja be:

HATÁROZATI JAVASLAT a dohányegyedáruságról.

Mintfogya azon óhaját, hogy a sok nehézséggel s kellemetlen surlódásokkal járó dohányegyedáruság az országnak s különösen a szegényebb népek érdekében minél előbb megszüntetessék s az államjövédelmeknek ezen megszüntetéséből eredő hiány más czélszerűbb, igazságosabb és kevésbé terhes módon pótolassék, most rögtön nem teljesíthető, mert sem oly biztos módot azonnal találni, sem az állam szükségét ideiglenesen fedezés nélkül hagyni nem lehet, s egyébként is a végmegszüntetést oly előintézkedéseket igényel, melyek rögtön nem eszközölhetők, s melyek nélkül mind az ország, mind a honpolgárok, különösen a termelők súlyan károsodnának:

A ház elfogadja jelenleg a dohányegyedáruságról szóló s 1869 ik év végeig terjedő törvényjavaslatot; de hogy a minél előbbi megszüntetés lehetősége törvényes úton előkészíttessék, a miniszterium ezennel megbizatik, hogy:

állítson össze minden e tárgyra vonatkozó adatokat, hívjon össze a pénzügyi bizottság közreműködésével szakértőket, s ezek kihallgatása után pontosan megtartva az 1867. évi 16. tör. cz. nek rendeletét, készítsen javaslatot az iránt, hogy miképpen s mikor lehetne a dohányegyedáruságot az állam szükségének igazságos, méltányos és biztos fedezése mellett megszüntetni.

Trefort Ágoston és Kautz Gyula e javaslatot pártolják, többi beszédét a mint terünk nyílik közölni fogjuk.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter kijelentvén, hogy a gr. Bethlen Farkas indítványát pártolja, beszédét következőleg fejezi be:

Nem kívánok a kérdésnek egyes részleteiről bővebben szólni; nem akarok észrevételeket tenni némely megjegyzésekre, melyek itt a 7-ik osztály véleményének támogatására felhozattak, miután e tekintetben Deák Ferencz, Kerkápolyi, gr. Bethlen Farkas, Trefort és Kautz Gyula képvis. urak már minden érvet kimerítettek; azonban méltóztatassanak megengedni, hogy egy körülményt még megemlíthessek.

egészen a legparányibb ázalagokig számtalan tömekegen kell a buvárnak átgázolni, míg azokról csak általános ismereteket is szerezhet magának. Egyes ágainak tüzetes áttanulmányozása s az abban előforduló állapotok jelvényeinek tökéletes el-sajátítása évek hosszú sorát igényli; elannyira, hogy ma már ki is ment divatból valakit zoológusnak nevezni, hanem csak az állattan egyes szakainak nevével tisztelik meg az avval foglalkozó tudóst, midőn például: ornithológus, ichthyológus, malakológus vagy entomológusnak czimezik. Tehát Hermann úr csak habotára fogja fakasztani kortársait, ha a zoológus nevet akarja igénybe venni. Risum teneatis.

Azt kérdem most már Brassai úrtól egész alázattal, minő tudós névvel czimezzük hát jövőre Hermann urat? mert hogy a tudós ornithológus név meg nem illeti többé, remélem most már maga is átlátandja.

Talán tudós entomológusnak? Brassai úr azt írja, „hogy a rovarokat rövidség okáért nem érinti.” De nekem érintenem kell! Hogy mennyire nem ért Hermann úr a rovarok meghatározásához, bizonyítja azon körülmény, hogy muzeumunk bár csekély bogárgyűjteményének meghatározását — mint az a tavalyi muzeumi közgyűlés igazgatói jelentéséből kiderül — Pozsonyban lakó entomológus Tauscher úr vállalta el. Pedig ezen bogarak a legközönségesebbek közé tartoztak, melyek nagy részét a mostani nevelésükben még a gymnasiáliskák is kezdik ismergetni. Általában véve a bogarak nevének meghatározása a legkönnyebb s mulatságosabb tudományos foglalkozások egyike, s alig igényel pár havi előkészületet. Az ide vágó szakkönyvekben sincs hiány. Például Redtenbachernek analiticus determinálási modorban szerkesztett s nagyon elterjedt olcsó bogár-könyvéből csaknem minden közép európai fajt könnyedén meg lehet határozni. Ezekből mindenki átlátthatja, hogy Hermann urat a tudós entomológus név sem illeti meg.

Vagy talán tudós malakológusnak? Ha valaki tüzetesen megvizsgálja a Bielz úr által készített determinálva ide küldött s Hermann úr által

A 7-ik oszt. véleményének legkitűnőbb pártolói különösen nagy súlyt fektetnek arra, s e tekintetben Zsedényi t. barátom adatokat is idéz, miszerint az egyedáruság behozatala előtti időben, azaz, 1848. előtt a magyar dohány gyűzedelmes versenyt vívott a külföldön és kivitele nagyobb-mérvű volt, mint az utolsó években, mióta t. i. az egyedáruság fennállása mellett egyszersmind a kiviteli kereskedés is engedélyezve van. Zsedényi képvis. úr 150,000—200,000 mázsára teszi ezen időszakban az évenkénti kivitelét. Nem tudom, honnan merítette adatait, de én az egyedáruság behozatala előtti utolsó két évtizedbeli hivatalos adatok alapján mondhatom, hogy állítása igen tulzott.

Ugyanis 1831—1840-ig, tehát 10 év alatt az összes kivitel 571,417 mázsára ment, tehát átlag esett egy évre 57,000 mázsa: 1841—1850-ig, tehát az utolsó évtizedben az egyedáruság behozatala előtt az évi kivitel 55,000 és 79,000 mázsa közt változott, és az összes kivitel tett ezen évtized alatt: 556,259 mázsát; esik tehát egy évre átlagban 55,600 mázsa, valamivel kevesebb, mint az azelőtti évtizedben, minek egyébiránt oka az, hogy az 1848/49. években a kivitel nagyban csökkent a háborús viszonyok folytán. Az tagadhatatlan, hogy az 50-es években a kivitel nagy nem volt, miután nem természetesen elé az egyedáruság számára, csak a nélkülözhető mennyiség vitetett ki; ekkor az évenkénti kivitel 15,000 és 28,000 mázsa közt állott.

De mióta, különösen a magyar gazdasági egyesület felszólalása folytán az utóbbi években a külföld számára való termelés engedélyeztetett, hozzájárulván az amerikai belháború, mely az amerikai versenyt az európai piacokról nagyobb részt kizárta, a kivitel gyorsan emelkedett; még pedig 1864-ben kivitel: 133,375 mázsa, 1865-ben: 223,243 mázsa, tehát maga ezen 1865 diki évben négyszer annyi vitetett ki, mint az egyedáruság behozatala előtti időben egy év alatt.

Tényekkel van tehát bizonyítva, hogy ha a kereskedési viszonyok kedvezők a magyar dohány eladására nézve: a kivitel az egyedáruság mellett lehetséges és hivatkozhatom az előttnk fekvő törvényjavaslatra, mely e tekintetben minden lehető könnyítést megadja a magyar dohányának mind termelésre, mind külkereskedésre nézve s mely által a magyar dohányra nézve a szabad verseny ismét biztosítva van, ha a kereskedelmi conjuncturák kedvezők.

Mindezeket csak azért voltam bátor megjegyezni, miután a discussió alkalmával azok részéről, a kik a 7-dik osztály véleményét elfogadják, különösen ezek hozattak fel főindokul, hogy t. i. az egyedáruság fennállása által a külkereskedés akadályozva van.

Mellőzve a többi észrevételeket, miután a közp. bizottság véleményében is bennfoglaltatik az enquete megtartásának eszméje, csak nincs kellőleg formulázva, és miután Bethlen Farkas gróf barátom által tett indítvány és beadott végzés a jegyzőkönyvbe iktattatván, a kormányra nézve kötelező erővel fog birni: ennél fogva én legczélszerűbbnek tartom annak elfogadását és ahoz szívesen hozzájárulok.

csak kiállított élő csiga gyűjteményt alig fog rajta eligazodhatni; pedig nem lett volna e tárgyban egyéb teendője, mint hogy a pakolás, vagy utközben egybeelgyedet és összeeserelődött csigafajokat egymástól különválasztva, vagy illető helyekre visszailleszse.

Vagy talán éppen tudós Ichthyológusnak? Lássuk hát egyszersmind azt is: mekkora haltudós Hermann úr! A halaknak muzeumunkban lévő nagyon kicsiny osztályában a többek közt csak egy kirívó szarvashibára kívánom most a látogató figyelmét lendíteni, mely annyira felöltö, hogy még a dilettans is méltán megbotránkozhatik benne, a szakértőt pedig szánalomra indítja. Az illető szekrényben kiálló nagy betűkkel két példány **Tok** nevű hal (accipenser sturio; stür) van hibásan **Vizának** (accipenser Huso) jelezve, és lám a tokot nálunk a Maros és Olt folyam alsó vidékein lakó parasztok is ismerik, minthogy évenként ivarzás ideje alatt a halászkok számos példányt tudnak kézrekeríteni. Na, hiszen szépen megköszönheti a muzeumunkat gyakran látogató tanuló ifjúság, hogy a tokot mutatják be neki vizának, s más ehez hasonló badarságot akarnak vele elhíttetni. Ha muzeumunk zoológiai osztályában még az óriás állatok is óriási hibákkal jelződnék; ugyan boldog Isten! mi sors vár akkor a pieziny állatkák nomenclaturájára. Bielz úr erdélyi faunájában a kecske, tok és viza közti különbségek elég tisztán s érthetően fel vannak fejtve, de látom madártömnök még annyi felfogó tehetséggel sem bír, hogy bár ez egyszerű magyarázatot capiscálhatná. Si tacuisses...

Mindezekből önkényt kiderül, hogy Brassai úr ismét csak gúnyolódott, midőn Hermann urat úgy mutatta be olvasó közönségének, mint a ki „a Mezőség minden oldalú természettani ismertetéseért” mulat ottan.

Szerény véleményem tehát az: maradjunk csak a régi, t. i. a madártömnök nevezeténél, s ne octroyáljunk senkire öt meg nem illető czimeket. Nagy Isten! hová is deválvalódnék a tudomány tekintélye, ha még a gymnasiális osztályokat sem

Bobori Károly: A monopoliumot Madarász inditványa értelmében, mint malum necessariumot tűri addig, míg a ház működése tart. A dohányzásra, mint luxusra vonatkozólag az ítéletet relatívnak tartja. — Azt hiszi, és jót áll érte, miszerint a főváros bizonyosan ki lesz világítva, ha a dohánymonopolium eltörlése decretáltatik. Hoszas és zaj közt folytatott beszéde végén Madarászt pártolja.

Bónis Sámuel: A VII. és IX. osztály javaslatát pártolja, pedig azért, mert abban valami positivumot lát, holott a ellenhatározati javaslatban, különösen Bethlen Farkas motivációjában nem lát egyebet, mint köpönyeget, melylyel ezen odiosus materiát be akarják takarni, de segíteni rajta nem akarnak.

Somssich Pál a Bethlen inditványát pártolja. — Szóltak még Zsedényi Ede, és ismét a pénzügyminiszter, előbbi a VII-dik osztály véleménye mellett, utóbbi ellene.

Elnök egyült teszi fel a kérdést: Elfogadják-e a ház a VII. osztály véleményét vagy nem?

A névszerinti szavazás eredménye következő: „nem”-mel szavazott 194, „igen”-nel: 101, elnök nem szavazott, öt képviselő nem kívánt szavazni, távol volt 99.

Ezután a Bethlen Farkas határozati javaslatára kerül a sor, melyet a jegyző még egyszer felolvasván, a ház nagy többsége által elfogadtatik.

Kerkápolyi Károly mint a pénzügyi bizottság előadója olvassa a következő jelentést:

JELENTÉSE

a pénzügyi bizottságnak az 1868. évi IV. törvényezikk hatályának meghosszabbításáról.

Méltóztatott a t. képviselőház megbizni a pénzügyi bizottságot azzal, adna véleményt és tenne jelentést aziránt, meddig és miként lenne meghosszabbítandó a f. é. IV. t. cz. hatálya:

E megbízatásnak megfelelően sietve, bátrak vagyunk, véleményünket az itt következő törvényjavaslat alakjában tisztelettel előterjeszteni:

TÖRVÉNYJAVASLAT

az 1868. évi július hó 1-jétől ugyanazon évi szept. 30-ig viselendő közterhekről

Az 1868. évi IV. t. czikkben a közterhek viselésére kiszabott határidő f. é. június 30-án lejárván, s a miniszterium által beadott költségvetés s a közterhekre vonatkozó törvényjavaslatok tárgyalása be nem fejezethetvén, rendeltetik:

1. §. A magyar korona országaiban jelenleg fennálló összes egyenes és közvetett adók, ugy-szint az államegyedáruságok f. 1868. évi július 1-jétől kezdve, ugyanezen évi szeptember 30-ikáig, az 1867-ik évre országos határozat által ideiglen elfogadott rendszer szerint érvényben maradnak.

2. §. Ha ez időközben is bármely adónemre nézve törvényhozási intézkedés jö létre, az a törvényben magában kijelölt napon és mód szerint életbe lép.

3. §. Az első §-ban megállapított idő alatt és a mennyiben a törvényhozás ez időközben más-képp nem intézkedik, a pénzügyminiszter mind a törvénykezési és közigazgatási, mind a közös költ-

végzett egyéneket is tudósoknak kezdik czimezni! Bizonyára Hermann úrnak, midőn tanulmányainak nagyon kurtá sorát a miskolci iskola padjain felbeszakasztotta, még legmerészebb fiatalkori álmait s ábrándjait is túlszárnyalta az, hogy valaha életben még a tudós czímmel is megtiszteltessék. S valójában Brassai úr is szánalomra méltó színben tünteti fel szegény Erdélyt az igazán tudományos világ előtt, midőn kimutatja, hogy nálunk csak ily egyénre kénytelenek a tudós nevet ruházni. No de, mint mondtam, valószínűleg csak gúnyolódott Brassai úr?

A madártömnök nagyon szép foglalkozás, s ki-vált ha valaki lehető tökélyre viszi, illő méltány-lást érdemel. Mintául szolgálhatna a tudós Herman-nak e tárgyban Klir János úr, ki mind az emlősö-ket, mind a szárnyasokat oly életbűn állítja fel s a csontvázakat oly remekül készíti el, hogy e szak-mákban „ritkítja pártját.” Tessék csak bárkinek is muzeumunk állattani osztályába felsétálni s a Klir és Hermann urak által kiállított példányoknak egy-mással összehasonlítása után tüstént ki fog derülni az ég és föld közti különbség. Mégis Klir János úr, kinek muzeumunk a mezőügyi expedíció alatt lött nevezetesebb fajokat köszönheti — Hermannnak vele való méltatlan bánása következtében — kény-telen most intézetünkől végbücsüt venni. Bizony pedig sok idő fog eltelni, míg hozzá hasonló ké-pességű egyént kaphatunk, s helyét a praeparálás ügyességében két tudós Hermann sem fogja be-tölthetni.

Ösztönt megvalloim nem volt valami nagy gyöngödség a főlebb elősoroltakat világ elé tárni, de miután provocalva voltam, be kelle bizonyíta-nom, hogy Hermann nem hogy a tudós, de még a jó madártömnök nevet sem érdemi meg. Ez azon-ban mit sem von le szorgalmának érdemeiből. Azt mindenki elismeri, hogy szakmájában mindent meg-tesz, mit tehetsége enged, s lehetetlent töle sem lehet kívánni. Csak nem kellene oly hiúnak lenni; báj! mert sokat kell az egyetemek padjain s mu-zeumok termeiben guggolni, míg valaki oly tudo-mányban érhet el szakavatottságot, melyet elajá-títani egyebütt nem lehet!

ségek fedezésére szükséges összegeket a jelen év folytán gyakorlatban volt eljárás szerint fogja fo-lyókká tenni.

4. §. Jelen törvény, legfelsőbb szentesítése s az országgyűlésen kihirdetése után azonnal élet-be lép.

Pest, 1868. június 21.

Somssich Pál s. k.,
bizottsági elnök.

Kerkápolyi Károly s. k.,
mint bizottsági előadó.

Levelezés.

Szász-Régen, június 14. 1868. — A „Pesti Napló” f. évi május 31-diki számában olvassuk Tordamegye egyik képviselője b. Huszár Károly-nak, a közelebből Sz. Régenben tartott bizottmányi gyűlés alkalmával, jelen volt választóihoz mondott beszédének, nem a valóságnak megfelelőleg tett közlése iránti nyilatkozatát.

Mi alóltartak, kik a mondott beszéd alkalmá-val jelen voltunk, s azt figyelemmel is kísértük, a valóán felderítése és az igazság érdekében felhíva éreztük magunkat kinyilatkoztatni, hogy a tisztelt képviselő úr beszéde folyamából semmi olyast nem vettünk ki, melylyel a balközép a szélsőbállal azo-nosított volna, és semmi gyanúsító s a hazafisá-got kétségbe vonható kitételekkel nem élt, annál fogva határozottan is állíthatjuk, hogy beszédének erre vonatkozó értelme sem több, sem kevesebb nem volt, mint a mi a tisztelt képviselő úrnak a „Pesti Napló” idézett számában tett nyilatkozatá-ban foglalva van.

Matskai Ferencz, Horváth Mihály, gr. Bethlen Domokos, Nagy Miklós, Gámán Károly, Krissanu Mihály esperest, Weress Károly, Csia Elek, Szil-vási Miklós, Miksa György, Miksa Imre, Komjáczei Nagy Miklós, Abt Ernő, Velits Ödön, Almásy János.

Belsőszolnokmegyéből. — Belsőszolnok-vár-megye nagy érdemű szeretett főispánja, mult hó 25 dikén M. Lapos vidékére kintazván egyik illető alispánjával, a mesteres és nagy munkába s fá-radozásokba került hollómezei, robii, ug az hoda-s-aljai „Rotunda” nevű utak megtekintése és az nép-nehézségei, akadályai könnyítése érdekében mul-ködven, tisztos és szives elfogadtatásban része-sült. Az útnál 6—7 százanként dolgozó nép ré-széről a vivát sürtt kiáltásaival üdvözölve. 27-kén Maeskemező, Dánpataka, Károlyfalván át (hol mindent új utak készültek) a regényes Ty éj nevű közsírtok magaslata alába érkezett, hol B. Polyán határán (hol a mézők égették igen nagy mértékben) az alvidék politikai jellemmel bíró bir-tokosai várták. Midőn ő mlga a közsírtmagaslatok közt kibukkant egy angol utazó módoni alakban másodmagával, ezen jelenet a várakozókat nagy örömmel lepte meg; elejébe siettek és derék ha-zánkfia, Dezsőfi Mihály, honfias érzelmű szavakkal üdvözölte mindnyájak nevében, melyet hasonlóan megfelelő szavakkal szives köszönet mellett fogad-va, főispán ő mlga szekerre ülve, az ottan dolgozó

Mondhatni mindezekre: hiszen az ásvány- s köztérletben is lehetnek hibásan determinált da-rabok? Mind megtörténhetik; de én koránt sem igénylem a tudós nevet, sőt roszul esik ha annak czimeznek, mert tudom, hogy e név kiérdemelteté-sére mekkora roppant szellemi s észlelő tehetség kívántatik, pedig ezek egyikével sem bírok. Aztán mentségemre talán szabad lehetne azt is felhoznom, hogy az állatok és közetek hibátlan meghatároz-hatása közt nagy a különbség; ugyanis az állatok elég jól le vannak festve és írva, mi a determiná-lást lényegesen könnyíti s rövidíti, míg a közeteket még senki sem tudta lerajzolni s meghatározásuk csak a „Kímia” és mikroskopium segítségével, tehát hosszadalmas úton történhetik meg, s egye-ltünk sem chemiai szerekkel, sem dolgozó göröcsöl nem bír. Pedig ez utóbbinak meghozatalát — mely alig kerül többé 25—30 frtnál — már két év óta sürgetem Brassainál, de eredménytelenül; míg egyéb eszközökre 100 nál is többet költetett.

Vagy talán azt véli Br. úr, rosz neven ven-ném, ha kőkopácsolónak czimezne? Csalódik! Tes-sék akár hányszor! pedig az ezzel foglalkozót geológusnak szokás hívni; míg a madártömnök, mint már feljebb láttuk, nincs más neve széles e vi-lágban.

Áttérek a Br. úr által ismét gúnynévnek vett bogárláb és madártoll szavak értelmének fel-fedezésére. Azt gondolta ugyanis, hogy az elsővel az entomológust, az utóbbival az ornithológust akartam gúnyolni, oh koránt sem! Lám itt is mennyire csa-lódott; s e szavaknál legkevésbé értett meg. Kény-telen vagyok tehát magamat e részben is kima-gyarázni:

„Volt idő s nem igen régen, és nem Chiná-ban”, midőn egy muzeumban lévő rovar gyűjtémé-nyecske addig hevert érintetlenül, míg bizonyos más nemű elődi rovarak, melyek egyszersmind falánkok, kezdtek a holtakat eltakarítani, míg töb-beknek csak lábaik maradtak vissza. Eppen azon nem chinai muzeum pincéjében vagy hiujában he-verő haszonvetetlen szárnyasoknak hasonló okból

néptől, zöldággal kétfélel diszített, kövel rakott, új úton menő B. Polyan falu végéig, az odaváló dízsuntus lelkész s hívei által készített díszkapu-nál várta, említett lelkész s hívei fogadták, ezen szavakat mondván román nyelven: Örömtől dagadó kebellet vártuk mgodot, meggyőződve levén arról, hogy ezen körútját a nép terhei könnyítése és boldogsága tekintetéből teszi, melyért Isten soká éltesse. Mire ő mlga viszonzá, hogy legyenek meggyő-ződvé, hogy minden igyekeztét a nép boldogsága előmozdítására, terhei könnyítésére fordítja, minden nemzetiség-különbség nélkül, ezen kötelességet min-dig szíven hordozza s megfeszítettetéért fogadják szíves köszönetét. Az egész kíséret Simó Lajos derék honfittársunkhoz volt meghíva ebédre, hol mindnyájan elégtlenül pihenve, onnan ugyancsak igen derék honfittársunk Kászoni Sándor által est-vére Gálóra volt meghíva a kíséret, hol hasonló meglepédesben részestülvén, másnap, 28. kán, az egész menet Kacsókóra, Dezsőfi Mihály úrhoz ebédre, s midőn Istentől áldott dús kalászkok közt útatna, Kacsókó falutól 300 lépésre a hegytetőről elővirult díszkapuhoz ért, honnan az áldást hintő sürtü esőtől a tisztelgő nép a faluba húzódtott, irás-beli üdvözlötet hagyván magok helyett a díszkapu jobbja versekben foglalva, a helységben a jegyző bírójával átellenben egy más, virágokkal fölékesi-tett díszkapu, rózsákból kibetűzött üdvözlötlet: „Él-jen főispán Torma Károly ő mlga! 12 nevéndék leány zöldkoszorúkkal fejűken, kezűken virágok-rétákkal tisztelge. Dezsőfi Mihály úrnál a falusi előljáróság, gyermek, tanító tisztelgven, a tanító által szavakban üdvözölve, hol díszes ebéd, ebéd felett köszöntések főispán ő mlgára, Dezsőfi és Urányi által, melyet hosszas, velős szavakban vi-szonzott ő mlga. Osszonnára az egész kíséret ő mlgával meghívott Újfalvi Ádám igaz ügyért fá-radozó derék hazánkfához, ennek végeztével, nem sok idő múlva, derék főispánunk szívélyes kézszo-rítások után Dézre kocsizott. — Isten éltesse soká derék főispánunkat, s őt kísérő igaz honfitt. — Junius 5-kén, 1868.

Egy alvidéki földbirtokos.

Aranyosszék. Harasztos, május 24. 1868. Általánosan el van ismervé, hogy a népevelés s ezáltal az erkölcsi jobbulás nemcsak a nemzeti életnek, de az összes emberiségnek is legmagasb életkérdése. Van a gyermekkorok egy nevezetes s a szülőkre nézve érzékeny korszaka. Ez vallásos életünkben a konfirmáció ünnepe. A keresz-tyén szülők mélyen megilletődvé ekkor indítják el serdülő kedves gyermekeiket az élet nagy útjára; a lelkesi hivatal, vallásos előkészítés után, ekkor emlékezteti őket jövőndő hivatásukra, elejőbbe ter-jesztvén azon igazságot: hogy az élet tengerén csak Isten a biztos vezér, s bárha az élet sajátja gyakran szirtekbe ütközik: ő vezet a biztos rév-part felé. Mint a tavasz az év terméseinek: úgy hordja a serdülő gyermekkor polgári és erkölcsi hivatásának csiréit magában. E szent gondolatól áthatva, szívem sugallatával kellene ellenkeznem, ha nem nyilvánítanám azon édes örömet, mely hosszas hivatalos pályámnak legboldogabb pillana-ta vala. A mai nap a harasztosi ref. egyházban

csak tollai kezdenek visszamaradni; mely épületes tüneményekben Csató János úrral, hajdanában, de nem Chinában, sokat gyönyörködöttünk. Minthogy pe-dig Hermann úr Br. kifejezése szerint „a termé-szetnek sok oldalú és buzgalmas vizsgálója“, tehát egyszersmind szorgalmas gyűjtő lévén, oly halomra fogja a mi muzeumnkban is a bogarakat és ma-darakat összehordani, míg végre conserválhatás hiánya miatt — mert jövőre már nem lesz többé segédje, egyedül meg a legjobb akarattal mellet sem győzi — a bogarakból bogárlást, a madarak-ból madártollak válnak. Most már láthatja Br. úr, hogy a madárláb és madártoll nem az entomo-logus, sem az ornithologus gúnynevének értelmében használtatott.

Még csak Brassainak méltatlanul ellenem szórt „valótlan vádjaira“ kívánok reflectálni:

Nem áll: hogy „az egyleti közgyűlés Pávai Elek urat éppen azért állította hivatalba 600 frt fizetéssel, és a tavalyi éven kezdve 800 frttal, hogy általa hazánk geológiai kutatását eszközölje.“ Mert ezen tétel ugy hangzik, mintha a 200 frt fizetés-felemelés a geológiai kutatás érdekében történt volna. Pedig ez nem egyéb szálláspénznél, mely javadalmat pénzben vagy in natura a muzeum egész tisztái és szolgálati kara, Brassai Sámuel úr-tól kezdve le egészen Kelemen Jánosig már 8 év óta élve, csak egyedül az őrség volt eddig kivétel, mert számára tavalyig egy fillér szálláspénz sem volt utalványozva, sem ingyen lakást nem ka-pott, hanem kénytelen volt 3 éven át a muzeum-kerti épületnek egy ronda szobájában lakni, melyért Brassainak évenként 50 frtot fizetett.

Az sem áll, hogy: „egyedül az e végre ki-nevezett hivatalnokok mult“ a geológiai kutatás kieszközölésének nem sikerülése. Mert az igazgatói teendőkké ideiglenesen felruházott őrnök állott volna kötelességében azt a választmányi gyűlések-ben sürgetni, nem pedig a segédörnek, ki az előb-binek alája van rendelve. De ezt Brassai tenni el-mulasztotta, hanem már két év óta utalványoztatja szüntelen a szükségelt útiköltséget bogárlások s

20 fű és 23 leány-gyermekek konfirmáltam, tizen-egy héti tanítás után. A fiak közül kettő (ezek is idegenek és árvák); a leányok közül egy árva le-ány nem tudtak írni és olvasni; a többiek írásban és olvasásban mindnyájan jártasok voltak. Ezen gyermekek a főtisztelendő Nagy Péter úr által szerkesztett konfirmációi kátét tisztán, érthetőleg, s a vallásos élet minden mozzanataira kiterjedőleg, a keresztyén egyház rövid történetével együtt ugy tanulták el, hogy az erkölcsi kötelességek sorozá-tában a bibliai történeteket s más erkölcsi pél-dákat oda illelőleg képesek voltak alkalmazni. Ked-ves meglepetés volt az, hogy a leány gyermekek a doktor Székács úr által magyarított Ziegen-bein kátéjának végén levő s nagy részint ő főtisz-telendősége által készített vallásos költeményeket gyönyörűen és szabatosan szavalták el. Távól va-gyok én attól, hogy én ebben a dícsőségnek leg-kisebb árnyát is magamnak negélyezném; de er-kölcsi kötelesség unszol, hogy a gyermekek jö-vendőjéről hű aggodalommal gondoskodó szülők iránt őszinte elismerésemet nyilvánítsam. Keblem-nek édes óhajta: „jőjön el Isten országa!“ s értéke meg a szülők azon örök igazságát, hogy a legállandóbb örökség, mit gyermekeiknek hagyhat-nak: a vallásos erkölcsi nevelés. Az ily erkölcsi erő bárhol is a legszebb életjelenség, s ha ez egy-kor megvalósul, betelik az irás szava: Én, és az én házam népe, az Istent tisztelik.

Basa Mihály.

Marosszék. Ny. Szt-László, jun. 15. 1868. A közigyék előmozdítása iránt oly ernyedetlen ha-zafi buzgalommal fáradozó főkir. biránk ő mlga terve és közreműködésénél fogva, e nemes szék bizottmánya meghatározta: a nemes székben fel-állítandó községi népiszkolák alapítókéje gyarapítá-sára az önkéntes ajánlatok útjánai adakozások gyűj-tését megkísérteni. Melyből kifolyólag főkir. biránk ő mlga felszólításának honfui köteleméből kifolyó-lag eleget tenni igyekeztem, s annak teljesítésére annál bizonyosabban vállalkoztam, mivel járásom-ban ismerve a közigyéknek mindig oly kiválóan pártoló, nemes lelki birtokosság adakozó készségét, meg voltam győződve, hogy a várakozást kellő eredmény fogja koszorúzni, miben nem is csalat-koztam!

Mivel pártatlan buzgalommal adák filléreiket, s részint jövőre is kötelezők magukat fizetni, a legszentebb cél — a népevelés ügye — előmoz-dítására. Mely adakozásokat, a miképpen azok egyes egyének által tettettek, alább elősorolni és azért honfui köszönetem nyilvánítani, elmulaszt-batlan kötelességemnek tartom. — Ugyan:

Milos Nagy Dénes úr 5 évig, évenként 5 frt. Milos Nagy Domokos úr 5 évig, évenként 5 frt. H. Bodoni I. Nagy Albert úr 10 évig, évenként 2 frt. Rácz Sámuel úr m. vásárhelyi kereskedő, egy-szer mindenkorra 1 forint. M. Szabó János úr 10 évig, évenként 5 frt. Csiki Sámuel úr egyszer min-denkorra 5 frt s azon felül a fülfalvi és karácson-falvi egyesült megyében felállítandó népiszkola szá-mára 7 hold földbirtokot. Folyfalva közséje, egy-szer mindenkorra 1 frt. T. Csiki György úr kará-csonfalvi 5 évig, évenként 2 frt. M. Balla Ferencz úr, egyszer mindenkorra 2 frt. T. Zsigmond Ká-

madártollak gyűjtésére. S most mégis az őrségédet dorgálják „igazságtalanul vádló hirlapi cikkekben“, hogy miért kíván nyilvános figyelmeztetésével szolgálatot tenni „a muzeumnak és a tudománynak egy-szerre“!

De még az sem áll, hogy az egyetlen egy izben néhány hétig a muzeum szolgálatában ily irányban működött segédör útjának „eredménye sem kavics telep vagy közsén-réteg fölfedezése nem volt.“ Történt biz'ott elég kaviestelep fölfedezés Alvincztől egész Zámig a sok diluvialis terasse-ban, akárhány; sőt közsén réteget is leltünk, habár vé-konyat, a hunyadmegyei Magura nevű hegyben Zudor Elek úr társaságában. De nagyobb eredmé-nyű volt azon fölfedezés, hogy meg lön döntve a bécsi geologusoknak azon állítása, mintha a neo-gén telepekben a bécsi medencze rendszere volna hazánkban is irányadó. Mert muzeumi közlemé-nyeimből (melyeket mindenki ingyen olvashatott) eléggé bebizonyítottam annak ellenkezőjét. Meg-látjuk, hogy muzeumunk tudós madártömjője melyik külföldi bogárlást fogja a Mezőségen gyűjtött ma-dártollal lekasabolni, s e csatározás eredményét mikor „fogják a muzeum polczai felmutatni“, s an-nak ismeretes döcögő stylusbani leírását mikor fogja „évkönyveink lapjában“ másokkal pénzért olvasatni?

Legkevésbé áll pedig az, hogy az eredmény csak „annyi ködarab volt, mennyit egy jó erős ember a hátán egy zsákban elvihetne.“ Mert a tar-talmat érdeklőleg nemcsak közetek és levél leny-matok, hanem oly nemű puhányok is voltak a levél és szecsori krétatelepekből, melyek még ismeretle-nek Erdély palaeontológiájában; a súlyt illetőleg pedig, mit magammal hoztam, s mi később két-rendbeli speditio útján érkezett, meghaladja össze-sen a 9 mázsát, melyet még Brassai úr sem tudna „egy zsákban a hátán“ elbirni, még kevésbé „el-vinni!“ Pedig ő elég nagy és „jó-erős ember.“

Másfelől tökéletesen való, hogy a tudós ma-dártömjő mindössze „félénél már tovább“ foglal-kozik a Mezőségen“, ha szintén le is vonjuk az ott

roly úr, egyszer mindenkorra 1 frt 50 kr. Ifjabb Erdős Lajos, egyszer mindenkorra 50 kr. Ny. Ka-rácsonfalva közséje, egyszer mindenkorra 10 frt. Hadnagy Károly, egyszer mindenkorra 50 kr. Nagy Pál, egyszer mindenkorra 1 frt. Ny. Gálfalvi adm. birtokosság, egyszer mindenkorra 25 frt. Ny. Gál-falvi székelly birtokosság korcsma-jogából, egyszer mindenkorra 12 forint 50 kr. B. Madarás közséje, egyszer mindenkorra 2 frt 60 kr. Vics Demeter, egyszer mindenkorra 1 frt. Wesseli Károly úr, egy-szer mindenkorra 1 frt. M. Szörösey Benedek úr, 10 évig, évenként 5 frt. Fekete Ferencz úr, egy-szer mindenkorra 2 frt. M. Keresztur közséje, 10 évig, évenként 2 frt. Rusz Juon, 10 évig, évenként 1 frt. Fülöp József, egyszer mindenkorra 1 forint. M. Misz József úr, 5 évig, évenként 1 frt. Idősb Aszalós István, egyszer mindenkorra 1 frt. Fábán Simon úr, 5 évig, évenként 1 frt. Szilágyi Dániel, egyszer mindenkorra 10 kr. T. Zilahi Sámuel úr, egyszer mindenkorra 1 forint. T. Zilahi Lajos úr, egyszer mindenkorra 50 kr. Imreh Zsigmond, egy-szer mindenkorra 50 kr. Özv. Zilahi S. Károlyné, egyszer mindenkorra 30 kr. Ösz Lázár, egyszer mindenkorra 10 kr. Dali János, egyszer mindenkorra 30 kr. Pető János, egyszer mindenkorra 20 kr. Ifj. Nagy István úr, egyszer mindenkorra 50 kr. Csiba közséje részéről, egyszer mindenkorra 5 frt. Kiss József és Ajtai Ferencz, egyszer mindenkorra 2 frt. Nagy Károly úr, egyszer mindenkorra 2 frt. Spirer Bernád, egyszer mindenkorra 1 frt. Farkas Izsákné, egyszer mindenkorra 10 kr. Biró József, egyszer mindenkorra 10 kr. Kiss János, egyszer mindenkorra 50 kr. Kiss Mihály, egyszer mindenkorra 1 frt. Kiss Károly cseretfalvi, egysz. mindenkorra 5 frt. Varga Áron, egysz. mindenk. 50 kr. Ince Lajos, egysz. mindenk. 70 kr. Fodor Antal r. k. lelkész, egysz. mindenk. 1 frt. Dávid János, egysz. mindenk. 50 kr. Hadnagy József, egysz. mindenk. 15 kr. — Az előlegesen befizetett 140 frt 65 kr. összeget összevetve az évenként fi-zetendő 191 frt összeggel, az általános összeg to-szen 331 frt 65 krt o. ért.

Tehát aránylag, számításomon felüli ered-ményt mutathatok fel, melyből kiválglik az, hogy járásom értelmes birtokossága, polgárai, honfui kötelességüket, a legodaadóbb készséggel teljesi-tették. Miért, köszönetem nyilvánítása mellett, ki-vánatom az, hogy adjon az Isten a hazának ha-sonló érett és nemes gondolkodásu honfiakat! Fő-királybiránk ő mlgának pedig siker koronázza lépéit, s ernyedetlen nemes törekvéseiről az Isten soká éltesse.

Balla József,
ny.-gálfalvi jhb. d. biztos.

Ausztria.

A „R. C.“ közli biztos forrás után, hogy ő Felsőének jun. 20 kán a miniszterium részéről előterjesztvény nyújtatott be, melyben a birodalmi tanács üléseit a jövő hétről folyó évi szeptember 1-ől napjág elnapoltatni kéri a miniszterium.

Tekintve azt, hogy a bir. tanács jelen tlései még folytatnak, valamint a magyar országgyűlés is még folyton tart, még e folyó évben egybeül a delegatio, mely ugy fog tekintetni, mint az előb-beni tléseknek folytatása, és a magyarországi de-legatioval egyetértve, együtt működve fogja tléseit Bécsben tartani.

töltött időből utolsó bécsi útjának tartamát, mely útról sem a választmány, sem az alelnök nem tud semmit, pedig ezek valamelyikének kellene ilyes-miről értesülve lenni.

S ha végre a segédör geológiai körútja többbe került mint a madártömjőnek a Mezőségen mulatá-sa, annak egyszerű oka abban rejlik, hogy a segéd-ör, két s fél hónapig csaknem naponta fizette a szekérbért 3—5 frtjával, míg a tudós madártömjő nagyobbára csak egy környékben fogadta el a me-zőségi birtokosok magyar vendégzeretétét, aztán köszönet fejében az ottani lakók „hirlapi cikkek-ben“ éretlen — alma — savanyu irmodorával türe-kedett leélezni, „lefitymálni.“ (Példán: tavaly a „Magyar Polgár“-ban.)

A mi „egyik tudománynak világi haszon te-kintetéből a másik felibe való emelését“ illeti, hiá-ban debattiroz az ellen Brassai úr, mert viszo-nyainkat tekintve nekünk magyaroknak, mintbogy még nagyon szegények vagyunk, most egyelőre inkább csak azon tudományokra kell a nemzet pénzét áldoznunk, melyek gyakorlati szempontból is ígérnek valamit. A természetrajz közül e tekin-tetben legelső helyen kétségtelenül a földtan vagy is a geologia áll, mely mind gazdasági, mind bányászati tekintetben eddigelő a civilizált államokban megtette a magát. Ezután jönné a növénytan. Mily czélszerű és hasznos lenne például: ha muzeumunk kerje ugy lenne beren-dezve, hogy a gazda, orvos és iparos is az általa felhasználni szokott növényeket itt mind feltalálhat-ná, s élő állapotban tanulmányozhatná; vagy a kül-földi útas Erdély jellemző Flóráját összeállítva lát-hatná élő példányokban. És csak ezek után követ-keznék az állattan, hogy a háztartásban és életben előfordulni szokott hasznos és káros állatokkal az érdeklőt megismertesse.

Akárhányszor merem tehát hangsúlyozni, hogy nálunk most még a geologia többet ér „a föld minden pókjánál s a világ minden madártollánál!“

Ezzel ősrökre befejeztem Brassai urral való polemiámat, de ajánlom ne bántsa többé azt az én

Ezen nézetek szerint, a delegatio tagjainak száma ki fog egészítettetni a legközelebb tartandó választás alkalmával, mely azonban nem új dele-gationalis tagok szervezése, csak a régiék kiegé-sztése leend.

Az országgyűlés egybehívását augusztus hó második felében, tán 20 kán lehet várni, és így méltán merül föl a kormány ellenében azon kér-dés, hogy hát miért napoltatnak el a reichsráth tlései szeptember elejeig?

KÜLFÖLD.

SZERBIA minden részéből érkeztek már sz ideiglenes kormányhoz részvét-nyilatkozatok. Mind majdnem ugyanazon tartalommal bírnak, búsulnak a nemzeti csapáson és megígérik, hogy teljes ere-jükből fenn fogják tartani a nyugalmat és rendet. Egyszersmind nyilváníják a népnek azon óhaját, hogy IV. Obrenovich Milán legyen Szerbia uralko-dója. Mintál álljon itt az obrenováci községek következő részvét-nyilatkozata: „A rémületes bir meglepte az itteni községet, iszonynyal tudtuk meg, hogy szeretett, lovagias és hazafias Mihály fejedel-münk, ki a szerbeket egy szép jövőnek reményé-vel eltölté, egy orgyilkosnak keze által a legke-gyetlenebb módon esett el. Nagy fájdalom szoro-gatja szívünket, sirunk a roppant nagy veszteség fölött, de élesztve nagy gondolatjától, mely minden szerbet áthat, reméljük, hogy az erős hazafias kör-mány, melynek mi miodnyájan rendelkezésére bo-esátkozunk, az Obrenovichok nevét és uralmát a trónon tovább restituálni fogja, és mi készek va-IV. Obrenovich Milánnak, ki III. Obrenovich Mi-hálynak nagy missióját véghez fogja vinni, legna-gyobb áldozatokat hozni.“ Másnnon is érkeznek részvétnyilatkozatok, s a magyar képviselőházé Belgrádban nagy benyomást tett.

A hivatalos vizsgálatok már eddig is bő ered-ményt tudnak felmutatni az elkövetett gyilkosság körül. Persida hercegnő két testvére Nevadovics Szima és Miaden voltak a főszereplők, kik kö-zül egyik pénzt és rendeleteket börtött Sándortól. Nevadovics Svetozár, a topidai fegyintézet igaz-gatója, volt a gyilkosság tulajdonképeni vezetője. A gyilkosságot néhány fegyencz vitte véghez a nekik előre meghatározott helyen. E fegyenczek közt volt Radovanovics és egy bizonyos Marcs, ki legközelebb feleségének meggyilkoltatása miatt 20 évi nehez bürtőre ítéltetett, ezeken kívül még Radovanovics két testvére, A Stojanovics család, Karagyorgyevics közeli rokona szintén compromi-tálva van. Marceillo kapitányról bebizonyult, hogy részese volt az összeesküvésnek, neki a hadügy-minisztert kellett volna előre kicsinált terv szerint kivégeznie. Egy távirat szerint Nevadovics Mladen kapitány börtönében fölmetszette erét és most élet-veszélyben fogor.

A külföldi lapok nagyon foglalkoznak Mihály fejedelem iszonyu halálával s annak lehető követ-kezményeivel. E napokban azon bir merült fel, hogy az elégtelenség kezd lábra kapni Szerbiá-ban az ideiglenes kormány férfiai ellen. E hirre Bismark közlőnye a következő megjegyzéseket te-szi: „Az igazságok, melyek az ideiglenes kormány

névrokonomat, már t. i. az őrségédet, mert annak az a szép és nemes jelleme van, hogy adós soha sem marad, hanem a kölcsönt háromszoros kamat-jával szokta visszafizetni.

„Ezzel tartozott az igazságnak:“

Pávai Elek, *)

az erd. orsz. muzeum igazgató tagja.

*) Mostani védíratom kiszedése alkalmával megjelent a hirtedt „Magyar Polgár“ közlebbi számában a második, elle-nem irányzott, gúnyirat. Valamint tavaly, ugy most sem tar-tom érdememök e szellemetlen paszvilusra felelni. Azonban felvilágosításul azoknak, kik mind a két lapot szokták olvasni, nem lesz fölösleges, csillag alatt, két észrevétel:

Azt írja Hermann, hogy látogató-jegyeimen a „che-valier“ czímet szoktam használni. Ez tökéletesen ráfogás! Száz meg száz úri és polgári házán van Kolozsvárt és az egész magyar hazában, tiszteletem jeléül látogató jegyem visszahagyva, s nem hiszem, hogy valaki ilyes czímet felmutatni képes le-gyen. Ha párisi s bécsi boritékaimra oda teszik az illető k „chevalier“ szót, ám lássák, az az ők dolga, de ez esetben egyszersmind mindig ott áll a „Docteur en sciences naturel-les“ (természettudra tudora) teljes czim; melyre ősrökre búzke vagyok és maradok, mert az ily tudori rangot nem szokás csak normalis iskolákat végzett egyéneknek osztogatni, s éppen az fáj a mosszi madártömjőnek keservesen, mért nem szoktak ilyesmivel madártömjőket is megfizetni.

Továbbá azt írja Hermann, hogy engem a muzeum hízal. Legyen t de meg is szolgálok rá, és nem kenyérkeres-etből, hanem a tudomány iránti vonzalom- és szenvedélyből. Mindenki tudja, kit az ügy érdekel, hogy, kevés kivétellel, reg-geltől estig a muzeumban foglalkozom — még pedg nem pi-pázással — hétköznap éppen ugy, mint sátoros ünnepeken. Tette-e ezt valaha Hermann? Soha! s tiszta jó lelkiismeret-tel merem állítani, hogy legalább is kétannyi dolgozom, mit ő, s éppen ez fáj oly keservesen a mosszi madártömjőnek

Hogy melyik korszakban kaptam a nemesi rangot? (közbe legyen mondva, soha semmi súlyt nem fektettem rá) az-zal Hermannak semmi köze; de hogy azt nem a Bach-korszak alatt nyertem, azt minden erdélyi jól tudja! s biztosíthatom a mosszi madártömjőt, hogy én soha egy császári regementnél sem voltam sem kanzelley-dienner, sem Stiefelputzer!

Végre, ha az a nemesi osztály (melyről tetszik éleze-kedni) kezeltetve az arisztokratákkal és polgárokkal együtt, nem alapítják vala muzeumunkat, nem tudom mit ragna most a mosszi madártömjő? A kolozsvári magyar fehér czí-pót? vagy a záplátyik földének töröküzacsuzával vegyi-tett fekete zabkenyerét?

Ezzel tartozott itt is az igazságnak:

Pávai Elek

ellen legújabb megkezdődtek, alig lephetnek meg bennünket, miután már teljesen tulerőre emelkedik azon nézet, hogy a gyilkosság politikai indokból származott, miután már tudva van, hogy a fejedelem elleni jó ideje szervezkedve voltak. Az által tehát, néhány gyanus egyént befogtak, még korántsem került kézre valamennyi bűnrészes és inkább azt lehetne csodálni, ha azon párt, mely magára vette a fejedelem meggyilkoltatását, most legalább kísérletet nem tenné, hasznát vonni az általa elkövetett bűntényből. Most tehát csak arról van szó, vajon az ideiglenes kormánynak leendő elég hatalma a netalán erőszakos föllépéseket megakadályozni?

Azon készség, melylyel a kormány rendeleteit eddig a hadsereg és a lakosság nagyobb része fogadta, bizonyos tekintetben erély kezességül tekinthető, csak hogy Európa délkeleti országainak története a nép hangulatának rögtön és nem remélt változásairól oly példákat tud már felmutatni, hogy az ellenkező esetet sem lehet a lehetetlenségek közé soroznunk. Ezen hírek után Európa mindenestre kétszeres figyelemmel fogja kísérni az alsó Duna melletti eseményeket.

Egy délnémet lap Lengyelországból vett leveleiben ezeket mondja: „A szerbiai véres esemény bizonyosan nagy mérvben igénybe veendi Oroszország figyelmét, s valóban ezen esemény horderejét, mely a legnagyobb bonyodalmakra vezethet, egyáltalában nem lehet belátni. Már is arról értesültünk, hogy mind a harcziás ó-roosz párt, mind a szintén igen harcziás orosz sereg, mely semmiféle hűbén ezen keleti vizsálynál, éppen ezen belgrádi véres jelenetben látja a csírát saját óhajtsái, s reményeinek valószínűsára.

Már akár politikai indokok, akár boszútény képezze a gyilkosság alapját, a bekövetkezett kormányváltozás annyiban nagy jelentőségű, a menyiben nagyon kétségesnek látszik, ha vajon a jövőbeli regenség képes lesz-e oly mérvben ellenszögölhetni egy, a külföldi panszlavisták által is támogatott párt szűnetlen igazgatásainak, folytonos háborúra ösztönzésének, a mint ezt Mihály fejedelem tette, ha szintén ez utóbbi miatt némelyek előtt népszerűségét elveszté is. Mihály fejedelem és szenatorai érték az ahoz, miként kelljen a harcziás pártot örökös késlekedés által tartóztatni, s az orosz sajtónak ezen tény számos vádakra szolgáltatott anyagot, s a bolgár bizottmány Popovicz s Matta Bant egyenesen kémkedéssel vádolta. Hogy tehát azon nagyon izgatott állapot mellett, melyben Törökország összes szláv népei vannak, nagyon sok függ Szerbia jövőbeli magatartásától, ezt senki sem fogja kétségbe vonni, a ki csak némileg is tekintetbe veszi a szlávok izgatási tevékenységét, természetesen az oroszokat sem véve ki.

Azonban az oroszokra nézve nem is jött váratlanul a szóban levő szerbiai esemény, mivel ama laza a kétséges helyzet mellett, melyben a Duna-fejedelemségek eleitől fogva voltak, Oroszország semmiféle esemény által sem lephetetik meg, a Pruth mellett állomásozó 15 gyalogsági hadosztály — a hozzátartozó lovassággal s tüzérséggel — már évek óta teljesen hadilábon áll, s 3 nap alatt indulásra készen lehetend, ha az Aldunánál törtéendő események az oroszoknak ürügyet szolgáltatnának a beavatkozásra. Ily beavatkozás következményei, mely természetesen Törökországnak összes orthodox népeit fölkelésre fogná indítani, egyáltalában előre nem látható horderővel bírhatnának.

Utólagosan értesültünk, hogy Mihály fejedelem unokahuga, Katalin, ki a topsideri merényletnél szintén megsebesített, már minden veszélyen kívül van s hathatósan közeleg teljes felgyógyulásához. Még mindaddig nem tudja, hogy anyja, Konstantinovicz Anka és a fejedelem elveszték a merényletnél életüket.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az országgyűlés — pesti lapok szerint — július 15-től augusztus végéig elnapoltatik. — A honvédelmi törvényjavaslatnak a ház eleibe kerülését csúttörtőkre várták.

— A házi zenekör f. hó 28-kán d. n. 4. órákor Berecz Ede zeneigazgató úr vezénylete alatt tartandó előadásának műsorozata: 1. Nyitány a „Portici néma” című dalműből Aubertől sextettre, előadják a zenekör tagjai. 2. „Faust”, ábránd, Leybachtól, zongorán előadja Gál Ilona kisasszony. 3. Változatok fuvólára sextett kísérettel előadja Valentin Albert karmester úr. 4. 2-éme Symphonie Concertante. Delphin Aladártól. Két hegedűn zongorakísérettel, előadják Mátéfi Károly és Dr. Hintz György urak. 5. „Duetto” Normából Bellinitől, zongorakísérettel éneklék Bodola Lenke és Schütz Nelli kisasszonyok. 6. Egyveleg Erkel Ferencz Bán-bánjából, octetre, szerző Berecz Ede. Előadják a zenekör tagjai. — Minthogy július és augusztus hónapok a zenekör alapszabályai szerint szünetelt képeznek, ez időben ez lesz az utolsó előadás. Miről a t. cz. részvényes tagok tisztelettel értesítettek.

— Az arad-fehértvári vasútvonal befektetéséhez közeleg. Mint írják, egy részén már gyors vonatok közlekednek.

— A magyar-horvát regnicolaris deputatio vasárnap tartott közös ülésében a magyar bizottság átadta a választmányt a horvát propositiókra. Ezek több rendbeli lényeges módosítást tartalmaznak, melyek azonban alig fogják gátolni a kiegyezést. A legfontosabb módosítások azok, hogy

30,000 lakosra essék egy horvát képviselő a magyar országgyűlésben, hogy minden horvát mánás a felsőház tagja, hogy a horvát küldöttség nyilatkozzék, minő hatáskörrel kívánja felruházni a Budán székelő horvát minisztert, hogy a nem-közös ügyeket ne a horvát, de az országos közp. kormány közgei kezeljék, hogy Dalmatia bekebelezése azon tartomány meghallgatásától tételessé függővé, s végül, hogy Fiume iránt e korona tegyen egyidejűleg propositiókat mindkét országgyűlésnek.

— Postahivatalok állítottak fel: f. hó 15-kén Bázán, f. hó 20-dikán pedig Tordamegye Diszcojói nevű helységében.

— Pécsen a jun. 22-ki választás alkalmával kitört zavarok felbeszakiták a választást. A katonaság a termet ostrommal bevette; a választók visszavonultak. Irányi Dániel óvástétel mellett kikiáltott.

— A n.-szebeni képviselő-testület f. hó 15-kén tartott ülésében a Schmidt Konrád elmozdítására vonatkozó miniszteri leirat, az elnök indítványára, azon megjegyzéssel vétetett tiszteletteljes tudomásul, hogy az megörzés végett a község levéltárába fog elhelyeztetni.

— „Az év és napjai az erdélyi románok véleménye- és szokásában” — (Das Jahr und seine Tage in Meinung und Brauch der Rumänen Siebenbürgens) — ily cím alatt jelent meg a „Sieb. Bl.” szerint néhány nap előtt egy röpirat Schmidt Vilmos szebeni államgymnasiunai tanártól. A munkácska címlapja szerint „adalek a népmýthos ismeretéhez.”

— Földrengés volt Budapesten és környékén f. hó 21-kén reggel 6 óra tájban. Egyetlen gyöngyöz rázkódásból állt, mely azonban elég volt arra, hogy a butorokat megingassa, edényt csörömpöltessen s embereket elrémitessen.

— Tréfás dolgok a kép. házban. A dohánymonopolium felett f. hó 23-kán folyt vitának igen tréfás mozzanatai is voltak. A törvényjavaslat 5 dik pontjánál, mely csak a család férfitagjai számára engedi meg a saját dohánytermesztést, felszólalt Halász Boldizsár, hogy hát a nőket miért akarják most már e kedvezményből is kizárni? Képzelnék csak el — ugymond — hogy ha egy nő így szólna férjéhez: „Édes férjecsém, hadd gyujtsak én is reá, képzelnék csak, hogy a férj lelkiismerete mily különös collisióba jőne nejkének kérelme s a finánczok paragraphusai között. (Derültség.) A ház sokat nevetett, de az első pillanatban alig vette észre, hogy mily furfangos ez a felszólalás. Az 5. pont után következő cikkely ugyanis azt mondja, hogy minden férfi családtag után külön 10 □ ölnyi dohánymivvelési föld engedélyeztetik, s ha az előbbi pontba beveszik a nőket, természetesen, hogy a család női tag-

jaira is 10 □ ölet kellene számítani, s akkor a 70 □ ölt legtöbbet is magasabbra emelni. Még mielőtt azonban mindezt kifejezheték volna, felszólalt a komor-mogorva Zsarnay Imre, s erkölcsi prédikációt tartva, azt veti Halász szemére, hogy a női szépség kiegészítő részül tekintti — a hosszú száru pipát. (Nevetés.) Halász védte magát e „személyes támadás” ellen, Ivánka Imre pártolta Halászt, a női bájáról is kis diassertációt tartva, s minthogy a ház jobb-, bal- és szélsőbaloldala ez ügyben egyaránt igényelte magának — a szakértelmet, s a háznak ideje, természetesen, úgy is sok, igen érdekes vita fejlődhetett volna ki, ha néhány mogorva jobboldali bele nem kiáltja a „szavazunk”-at és szavazás által el nem vetik Halász indítványát. Mindez 2 óra tájban történt, mikor csak is három nő volt a karzaton. Hogyha több lett volna!

— Az erdélyi földtehermentesítési kötvények kiadásolása, a jelen év első felét illetőleg, f. hó 30 kán a főkormánysszék tanácsstermében fog megtartatni.

— Az első erdélyi vaspálya-társaság jelenti, hogy a cs. kir. sz. első erdélyi vaspálya részvényeinek f. é. július hó 1-én fizetendő kamatszelvei minden adó, vagy bélyegilleték levonása nélkül a következő fizetési helyeken fognak beváltatni, és pedig: Bécsben a cs. k. szab. ausztriai ipar- és kereskedelmi hitelintézetnél 5 o. ért. fittal ezüstben. Berlinben a lezámitoló-társulatnál (Disconto-Gesellschaft) 3 talér és 10 ezüst garassal. M. m. Frankfurtban Rothschild M. A. úr és fainál. Stuttgartban Pfäum és társánál. Münchenben Fröhlich Róbert és társánál. Ugyanazon fizetési helyek jövődében és a kamatszelveinek beváltását az idő szerinti lejáratú időszakokban, t. i. minden év január és július hó 1-n a részvényekre nézve és minden év április és oct. hó 1-én az elsőbbségi kötelezvényekre nézve fogják eszközölni.

— Obrenovicz Milán f. hó 21-én Pestre érkezett a reggel gözbajon Belgrádba indult. A szerb trónjelölt 13 éves, vidám és derült kinézésű. Erősen zárt ajkai erőlyre mutatnak.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Junius 26-kán: 5% Metaliques 100 frt 57.50. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 63.—. Kamat 58.60. 1860. Kölcsön 84.20. Bankrészvény 727. Hitelintézet részvény 200 frt 192.40. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2. Kr. 115.55. Ezüst 113.—. Cs. királyi arany 5.51 1/10.

Junius 23-kán: Földtehermentesítési kötvény Magyarországi 75.50. Erdélyi 69.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

(201) (1—3)

Hirdetmény!

F. é. június hó 30-kától kezdve a kiváltságolt ausztriai nemzeti bank ügyeit, melyeket eddigelé a helyi magyar királyi adó- és vámhivatali pénztár kezelt volt,

a kiváltságolt ausztriai nemzetibank fiókjantézeté

a mézáros-utczában lévő 4. sz. a. házban önállólólag fogja vinni, minél fogva mindazon felek, melyek e fiókjantézettel

bankjegy-váltás-, bankutalvány-, kölcsön-, jelzálogos hitel- vagy részlet-jelzálogos utalvány-ügyek iránt érintkezni kívánnak, a fennebbi naptól fogva és fent kijelölt cím alatt az itteni fiókjantézethez fordulni sziveskedjenek.

Hivatalos órák: délelőtt 8-tól 12-ig.

Nagy Szeben, 1868 június 24-dikén.

A kiv. ausztr. nemzeti bank fiókjantézeté.

Friss természetes ásványvizek

Karváz József

fűszer, anyag és festék áru kereskedésében Kolozsvárt

(183)	következő árak mellett.	(3—3)	
Szelti nagy korsó	55 kr.	Gleichenbergi (Constantin	
Szelti kis korsó	34 kr.	Quelle) üveg	32 kr.
Marienbadi † forrás korsó	36 kr.	Felső-Alapi üveg	35 kr.
Karlsbadi Schlossbr. korsó	36 kr.	Csizi jod , üveg	36 kr.
Pilnai korsó,	30 kr.	Halli jod , üveg	45 kr.
Ivándai nagy üveg	50 kr.	Előpataki , üveg	28 kr.
Ivándai kis üveg	36 kr.	Túri , üveg	28 kr.
Kissingi Rákóczi kiskorsó	40 kr.	Soda (várandóban.)	

Budai keserü minden forrás, üveg	26 kr.
Budai keserü minden forrás 25 üvegél, üvegje	25 kr.
Karlsbadi forrás-só, 10 latos üveg	1 frt.
Karlsbadi forrás-só, 20 latos üveg	2 frt.
Moll habzó-por, valódi (Seidlitz-Pulver) 1 doboz 1 frt 5 kr.	
(Eredeti ár 1 frt 25 kr.)	

Gyógy-vizelmet egyenest a forrás tulajdonosoktól kapván — biztosíthatom a t. cz. közönséget azoknak valódiságáról, s rendelményre bármely ásvány vizet lehető jutányos áron meg hozatok, valamint vidéki megbízásokat is pontosan eszközölök, hol a csomagolásért csekély díj számítatik.

Egyszermint ajánlom a t. cz. gazda közönségnek az idény alkalmából **valódi őszi vagy tarló répa** magvait, mázsánként 50 frt, fontszámra 55 kr.

Továbbá:

marha táp-só raktárom

és befőttes üvegek sat. bekötésére:

valódi angol hártya-papírok

(Pergament.)

Illó tisztelettel

KARVÁZ JÓZSEF.

Uj érdekes röpirat!

Éppen most jelent meg ez alábbi rendkívül érdekes munka, s kapható **Stein János** könyvkereskedésében (Ujból érkezett szállítmány.)

Kossuth Lajos

újabb leveleire

Horváth Mihály.

Ára 1 frt 20 kr.

Michelet J.

A TENGER.

Franziából Lövei Klára. Ára 2 frt.

Befőttes és más üvegekre a drága Lantorna helyett a tartósabb, czélszerűbb, tisztább és sokkal olcsóbb

PERGAMENT PAPIR

jött használatba.

Kapható kisebb és nagyobb darabokban 6, 7, 8, 9 krért iver.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutczá 74. sz.)

Selyemgubót

vásárolnak nyersen fontját 80 kr—1 frt. fullasztva 1 frt 20—1 frt 50 krért minőség szerint

Andráshowszky nővérek

kül magyarutca 15 szám.

(197) (2—3)

Alólrtnak van szerencsége tudatni a t. cz. közönséggel, hogy a **nagyhid végében 1 szám alatti saját házában levő husárló helyiségben**, minden időben

jó hussal

szolgál, s főtörékve oda van irányozva, hogy **pontos mérés** által a t. cz. közönség érdekének megfelelően.

1 font marhahús ára 18 kr.

JELEN MIHÁLY,

mészáros.

(199) (2—3)

Hirdetés.

Van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy a bel-középutczában 544 szám alatt fekvő saját házammal levő nagy mennyiségű hegyaljai és károlyfehérvári

ó és uj boraimat, melyek jó minőségűek és tisztaságuk által kitűnőnek ismertettek el, a lehető legjutányosabb áron eladóvá tettem, melyeket a t. cz. vásárló közönségnek annál inkább ajánlok, mert bár ki is egyszeri kóstolás, vagy próba után meg leond győződve mind boraim tiszta kezeléséről, mind pedig jó minőségéről és ezek felett jutányosságáról. Kolozsvárt, 1868 június 16-kán.

Heller Adolf.

(193) (3—3)

Hirdetmény.

Nemes Kolozsmegye felső kerületébe kebelezett Inaktelke helysége részéről közhírré tétetik: hogy az ottani általános kereskedési jog, az ottani helyt jelen évi **július 6 kán** tartandó közárverezés útján, ez évi augusztus 1-ső napjától kezdődőleg, három egymásután következő évekre haszonbérbe fog adatni.

Válakozni kívánók, az árverezési felteteleket megtekinthetik helyt Inaktelkén az ottani tiszt. lelkész urnál. Kelt Inaktelkén, jun. 18-án, 1868.